

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهرستان فسا

مرکز آموزشی درمانی بیمارستان حضرت ولی عصر (عج)

اسهال در کودکان

واحد آموزش سلامت

تهیه: زهره آزادی (کارشناس ارشد پرستاری)

تنظیم: محبوبه جرجانی

(سوپروایزر آموزش سلامت)

مشاور علمی: دکتر زهرا بازرگان

منبع: کتاب ونگ تالیف سونیا ازومانیانس

فروردین 1404

فسا بیمارستان حضرت ولیعصر (عج)

آدرس: میدان ابن سینا

تلفن: 071-53315018

اسهال زمانی اتفاق می افتد که مدفوع کودک بیش از حد آبی باشد معمولاً تعداد دفعات اجابت مزاج در اسهال بیشتر می شود. دفع مکرر مدفوع طبیعی اسهال نیست. دفعات مدفوع در هرروز بستگی به رژیم غذایی و سن کودک دارد. در بسیاری از مناطق دفع 3 بار یا بیشتر مدفوع آبی را در روز اسهال می نامند.

کودکانی که شیر مادر می خورند به طور طبیعی در سه ماه اولیه زندگی دفع بیش از 3 بار مدفوع شل دارند که اسهال نیست. اسهال باعث کم آبی و سوء تغذیه در کودکان می شود. مرگ و میر کودکان مبتلا به اسهال حاد کمتر از 14 روز معمولاً به دلیل کم آبی اتفاق می افتد.

نشانه کم آبی:

کودک احساس تشنگی دارد یا ولع آب دارد کودک بی قرار و تحریک پذیر می باشد و ممکن است در مراحل بعدی کودک بی حال و خواب آلود و دچار کاهش سطح هوشیاری شود. کودک زمانی تحریک پذیر ولی بی قرار می باشد که وقتی دست به او زده می شود واکنش غیر طبیعی نشان می دهد و یا با کوچکترین سرو صدا از خواب می پرد، در بغل مادر آرام نمی گیرد.

کودک موقعی خواب آلودگی غیر عادی دارد که موقعی که باید بیدار و هوشیار باشد گیج است. به مادر نگاه نمی کند اگر خواب باشد و بیدارش کنید سریعاً به خواب می رود. چشم های کودک گود و فرورفته می باشد. وقتی شکم کودک او را در فاصله ناف تا پهلوی به کمک شصت و انگشت اول (نه با نوک انگشتان) نیشگون بگیرید رها کنید، پوست به آهستگی به حالت اولیه بازمی گردد

اشک و ادرار کودک کم شده است، دهان و زبان وی خشک شده است.

توجه داشته باشید:

کودکی که فقط تشنه است و مرتب در خواست آب میکند و آن را با ولع می نوشد دچار کم آبی خفیف تا متوسط میباشد و دچار اولین علامت کم آبی می باشد.

درمان = مراجعه به مراکز درمانی

علائم کم آبی شدید در اسهال :

وجود هر کدام از علائم زیر نشانه زنگ خطر می باشد و کودک باید فوراً به مراکز درمانی انتقال داده شود : بیحالی شدید ، عدم تمایل به نوشیدن آب ، ملاح قدامی فرورفته شده گریه بدون اشک ، چشم و گونه ها فرورفته شده ، زبان و داخل دهان خشک شده ، پوست به آهستگی به حالت اولیه برمی گردد

درمان اسهال در منزل :

اگر کودک هیچ کدام از علائم فوق را نداشته اسهال ساده دارد و می توانید درمان اسهال را در منزل ادامه دهید .

سه قانون درمان در منزل :

1- دادن مایعات اضافی

2- ادامه تغذیه

3- مراجعه مجدد

غذاهایی که در اسهال داده شود :

سوپ (کم نمک یا بی نمک) دوغ ، شیر مادر، آب میوه تازه (آب سیب یا هویج) چای کم رنگ ، آب سالم

مایعاتی که نباید به کودک داده شود :

سوپ پر نمک ، مایعات محرک حرکات روده مثل قهوه ، چای تلخ و تیره ، نوشابه گاز دار ، چای شیرین ، آب میوه شیرین مثل ساندیس ، سایر آب میوه تجاری

طرز تهیه ORS:

محتوای یک پاکت رادر یک لیتر آب (4لیوان) بریزید و خوب به هم بزنید از این محلول فقط می توانید به مدت 24 ساعت استفاده کنید .

محلول ORS را آهسته 1 قاشق در دقیقه به کودک بدهید . مایعات را می توانید با فنجان قاشق قطره چکان یا سرنگ به کودک بدهید اگر کودک استفراغ کرد 10 دقیقه صبر کرده سپس محلول را به آهستگی به او بدهید .

در طی اسهال هر مقدار که کودک می خواهد به او غذا بدهید به مقدار کم و دفعات بیشتر هر 3-4 ساعت کودک بی اشتها را تشویق به خوردن کنید.

توجه : دادن مایعات را تا دو هفته بعد از اتمام اسهال به وعده غذایی کودک اضافه کنید اگر در طی درمان چشم کودک پف آلود شد باید از دادن مایعات بکاهید